

De internationella kongresserna i kriminalantropologi

Av stadsfiskal KLAS LITHNER.

En av den moderna kriminologins viktigaste föregångare var den från Italien utgående kriminalantropologiska skolan.¹⁾ För denna skolas utveckling spelade de sju internationella kongresser i kriminalantropologi, som höllos mellan 1885 och 1911, mycket stor roll, och dessa kongresser äro ämnet för denna artikel. Man kan måhända fråga sig vad en redogörelse härför kan erbjuda av intresse i dagens läge, särskilt om man identifierar den italienska kriminalantropologiska skolan med Lombrosos lära om den födde brottslingen. Det finns emellertid en dubbel anledning för att en sådan redogörelse skall kunna anses vara av ett visst intresse. För det första giva dessa kongresser en intressant belysning av en del av vår vetenskaps — om man vågar kalla den så — historia och bakgrunden till många betydande kriminalpolitiska reformer. För det andra kan också den omständigheten att dagens kongresser i stor utsträckning behandla samma ämnen och uppställa samma frågor som deras äldre föregångare antyda antingen att kriminologin hunnit ett mycket kort stycke på väg eller att dessa ämnen och frågeställningar ha karaktären av „eviga följeslagare“, som kunna väntas återkomma med samma regelbundenhet även i framtiden.

Varje kongress' förhandlingar publicerades som en särskild volym. På grund av svårigheten att korrekt sammanfatta dessa ofta omfattande volymer, kommer en redogörelse att lämnas för varje kongress' ämnen med undantag för de rent kasuistiska samt bidrag som föllo utanför det fastställda programmet. För att giva en allmän uppfattning om karaktären hos de viktigare bidragen och kongressernas „andliga atmosfär“ kommer vidare en närmare redogörelse att lämnas för ett ämne från varje kongress. Därvid ha sådana bidrag av intresse medtagits som på grund av tidsbrist ej föredrogos vid kongressen utan endast intagits i de tryckta förhandlingarna. Vidare refereras de av kongresserna antagna resolutionerna som ej gällde formalia, publicering eller nästa kongress' program. För att giva en uppfattning om kongressernas allmänna karaktär förändrades under perioden, ha kongressdeltagarnas yrkeskategorier analyserats (tabell 1). Den enda uttalade tendensen synes vara att juristernas andel minska-

¹⁾ Om denna se W. A. Bonger, *Inleiding tot de Criminologie* s. 70—97 (Haarlem, Bohn, 1954, 2 uppl. utgiven av Th. Kempe) samt Marc Ancel och Yvonne Marx, *Les Codes Pénaux Européens*, del 1. XXXII—XXXIII (Paris, Centre Français de droit comparé, 1956).

de. Innehållet i förhandlingarna har också analyserats och gruppindelats (tabell 2). Ehuru sådana indelningar alltid bli i viss mån godtyckliga, får man dock ett bestämt intryck av att ämnesgrupperna „kriminalanatomi och -fysiologi“ samt „kriminalantropologins praktiska tillämpning“ minskade i betydelse, medan den obestämda gruppen „övrige frågor“ ökade, med undantag av att VII kongressen företedde en helt avvikande bild på dessa punkter.

Bakgrunden till den första kongressen.

Tanken på en kriminalantropologisk kongress framfördes första gången 1882 av den italienske senatoren Salvatore Tommasi från Neapel i en tidskriftsartikel i samband med en diskussion av problemet om den oemotståndliga impulsen. Tanken upptogs närmast av två advokater, Francesco Pughì och Angio Pavia, som tillhörde den kriminalantropologiska skolan. Vid den italienska nationella utställningen i Turin 1884 fanns en antropologisk avdelning, som bidrog till att sprida kännedom om dess idéer. Avgörande var emellertid att den tredje internationella fångvårdskongressen skulle äga rum i Rom i november 1885. En organisationskommitté under ordförandeskap av Cesare Lombroso²⁾ tillsattes bland de intresserade och med någon hjälp från den mera officiella fångvårdskongressen ordnades arrangemangen. Kongressen var från början avsedd att vara nationell, men utvigades till att bli internationell.

I kongressen i Rom 16—23 november 1885.

Förhandlingarna publicerades som *Actes du Premier Congrès International d'Anthropologie Criminelle. Biologie et Sociologie* (Turin, Bocca Frères, 1886—87).

Ordförande var Cesare Lombroso, professor i rättsmedicin och hygien i Turin och sekreterare jur. dr. Edmond Mayor, Rom. Antalet deltagare var 133 från 9 länder. Från Skandinavien deltog endast dr. Gustav Bergman, Christiania.³⁾

Kongressen var uppdelad i två sektioner, av vilka den första gällde kriminalbiologi och omfattade följande ämnen:

1) I vilka kategorier böra brottslingarna uppdelas och genom vilka organiska och psykiska kännetecken skola de särskiljas? av Lombroso,

²⁾ Se Marvin E. Wolfgang, Cesare Lombroso i Hermann Mannheim (utgivare), *Pioneers in Criminology* s. 168—227 (London, Stevens, 1960) samt på svenska Ludvig Wolff, Cesare Lombroso och hans lifsgärning (1910) och Olof Kinberg, Lagen och de psykiskt sjuka s. 39—52 (1952).

³⁾ Han uppgavs i förhandlingarna vara medicinaldirektör, vilken uppgift dock torde vara felaktig. Närmare upplysningar om honom ha ej kunnat erhållas.

Enrico Ferri,⁴⁾ professor i straffrätt i Siena och Antonio Marro, överläkare i Turin.

2) Brottingarnas språk av Edmond Mayor.

3) Användningen av antropometri på återfallsbrottslingar av Alphonse Bertillon,⁵⁾ chef för Parispolisens identifieringsbyrå.

4) Finns det en allmän biopatologisk karaktär som predisponerar för brottslighet? av Guisepppe Sergi, professor i antropologi i Rom.

5) Skärsår i ansiktet bland Neapels underklass⁶⁾ av Dominico Ventura, läkare vid sinnessjukhuset i Nocera Inferiore, Italien.

6) Brottslighetsförebyggande terapi av Aetius Sciamanna, professor i neuropatologi i Rom.

7) Finns det en omvänd relation mellan antalet självmord och mord? av Enrico Morselli, professor i psykiatri i Rom.

8) Fysiognomiska förändringar hos barn som ett resultat av uppfostran av Roukavichnikoff, föreståndare för en uppfostringsanstalt i Moskva.

9) Epilepsi och psykopati („moral insanity“) i fängelse och sinnessjukhus av Luigi Frigerio, överläkare vid sinnessjukhuset i Alexandria, Italien.

10) Den grundläggande identiteten mellan epilepsi och psykopati av Lombroso.

11) Simulation hos sinnessjuka och epileptiker av Silvio Ventura, läkare vid sinnessjukhuset i Nocera Inferiore.

12) Behovet av ett kriminalantropologiskt museum av Sergi.

13) Temperaturens och näringsförhållandenas inflytande på brottsligheten i Italien 1875—83 av Virgilio Rossi, jur. dr., assistent i rättsmedicin i Turin.

14) Människans morfologiska läge bland däggdjuren och

15) Människans brottslighet ur den jämförande anatomins synpunkt av Paul Albrecht, professor i Hamburg.

16) Mördares hjärninnehåll jämfört med normala och framstående män av L. Manouvrier, docent vid Antropologiska Institutet i Paris.

Sektion 2 gällde kriminalsociologi och omfattade följande ämnen:

17) Kunna kriminalantropologins teorier godtagas i arbetet på en ny italiensk strafflag och av vilken praktisk användning kunna de vara? av Raffaele Garofalo,⁷⁾ åklagare i Neapel.

⁴⁾ Se Thorsten Sellin, Enrico Ferri i Mannheim, s. 277—300.

⁵⁾ Se Nils Forssell, Det moderna polisväsendets uppkomst och utveckling i Frankrike i Leif Beckman, Kampen mot brottet, del II, s. 60—68 (1952).

⁶⁾ Jämför diskussionen mellan Carl-Martin Bergstrand och Albert Sandklef om det s. k. Frillesåssnittet i Halland.

⁷⁾ Se Francis A. Allen, Raffaele Garofalo i Mannheim, s. 254—276.

18) Den nuvarande tillämpningen av den positiva skolans läror och deras konsekvenser för straffrättskipningen av Ferri.

19) Den sakkunnige läkarens roll i straffrättskipningen av Alexandre Lacassagne, professor i rättsmedicin i Lyon.

20) Effektivare metoder att utfå skadestånd för brott av Giulio Fioretti, advokat i Neapel.

21) Det politiska brottet av Rodolpho Laschi, advokat i Verona.

22) Brottslighetens utveckling i Italien av Luigi Bodio, generaldirektör för Statistiska Centralbyrån i Rom.

23) Böra juris studerande erhålla tillträde till fängelser och på vilket sätt? av Gabriel Tarde,⁸⁾ undersökningsdomare i Sarlat, Frankrike, och Francesco Aguglia, domare i Rom.

24) Aterfallsbrottslighet av Salvatore Barzilai, advokat i Rom.

För närmare behandling har utvalts ämne nr 7.⁹⁾ Morselli utgår från påståendet att i civiliserade länder självmorden öka och morderna minska med tilltagande civilisation. Människans destruktiva aktivitet vänder sig från andra mot henne själv. En sålunda lydande lag kan formuleras: I samhället råder en motsättning mellan mord och självmord så att det senare tenderar att ersätta det förra. Hos den enskilde äro dessa båda företeelser parallella och utvecklas under inflytande av samma orsaker. Både i Europa och i synnerhet i Italien finner man samma motsatsförhållande så att självmord dominerar i de norra och mord i de södra delarna. I Italien finner man vidare samband mellan analfabetism och mord. Ur religiös synpunkt karakteriseras protestanter av självmord och katoliker av mord. Även mellan samhällsklasserna finns en skillnad så till vida att självmord dominerar bland högre och mord bland lägre samhällsklasser. Beträffande årstider, kön och biologiska karaktärer däremot finnas inga variationer. På grund av bristen på tillförlitlig statistik är det svårt att göra internationella jämförelser. Slutsatsen blir att både självmord och mord äro uttryck för kampen för tillvaron och ha samma resultat — undanröjandet av de svaga. I den efterföljande diskussionen deltog bl. a. Lacassagne och Ferri. Betydelsen av föredraget och diskussionen äro att de möjligen kunna ha delvis påverkat Émile Durkheim,¹⁰⁾ vars klassiska verk om självmord utkom 1897.¹¹⁾ Ehuru Durkheim ej uttryckligen hänvisar till

⁸⁾ Se Margaret S. Wilson Vine, Gabriel Tarde *ibid.*, s. 228—40.

⁹⁾ I (= I kongressens förhandlingar) s. 202 ff.

¹⁰⁾ Se Walter A. Lunden, Émile Durkheim i Mannheim, s. 301—15.

¹¹⁾ Émile Durkheim, *Le Suicide* (Paris, Bailliére, 1897).

Morsellis bidrag vid denna kongress, hänvisar han på flera ställen till ett tidigare verk av Morselli om samma ämne.¹²⁾

Kongressen beslöt följande resolutioner:

1) Ett centralt museum för kriminalantropologi bör grundas med anatomiska objekt från fängelser och annorstädes. Universitetsprofessorer böra ha tillgång till anatomiska objekt från närbelägna fängelser.

2) Ehuru kongressen är medveten om svårigheten att göra rekommendationer till lagstiftande församlingar och att endast beprövade idéer kunde vinna praktisk framgång, föreslår den att lagstiftarna beakta den positiva kriminalantropologiska skolans idéer.

(3) En lång och detaljerad resolution om rättsläkarens arbete, som ej återgives).

4) Det är viktigt att tillse att skadestånd erlægges ej blot med hänsyn till målsäganden utan också i det sociala försvarets direkta intresse för förebyggande och bekämpande av brott. Lagstiftarna borde snarast göra detta praktiskt möjligt. Det bör vara en tjänsteplikt för alla i rättvisans tjänst att bidra härtill.

5) Fängelsedirektörer böra — under nödvändig hänsyn till den inre disciplinen och till fångarnas mänskliga rättigheter — lämna professorer och studerande i juridik och rättsmedicin tillfälle till kliniska studier av brottslingar, företrädesvis i form av fängelseföreningar.

I samband med kongressen anordnades den första internationella kriminalantropologiska utställningen, huvudsakligen av anatomisk karaktär.

Karakteristiskt för denna kongress var att den ingick i den kriminalantropologiska skolans anatomiska period. Förutom den dominerande anatomin funnos dock även kliniska och psykologiska inslag samt ett par bidrag om rörelsens praktiska konsekvenser för lagstiftning och uppfostran.

II kongressen i Paris 10—17 augusti 1889.

Förhandlingarna publicerades som *Actes du Deuxième Congrès International d'Anthropologie Criminelle. Biologie et Sociologie* (Lyon, Storck, 1890).

Ordförande var senatören dr. Theophile Roussel och sekreterare dr. E. Magitot, båda i Paris. Antalet deltagare var 186 från 22 länder. Från Skandinavien deltog som officiell dansk delegat dr.

¹²⁾ Henry Morselli, *Suicide* (New York, Appleton, 1881). Ämnet har i nordisk litteratur utförligt behandlats av Veli Verkko i *Homicides and Suicides in Finland and their dependence on national character. With an additional chapter: The theories of Morselli and Ferri on homicides and suicides and the attitude to them of Tarde and Durkheim* (Scandinavian Studies in Sociology. 3) s. 146—62 (København, Gad, 1951).

Søren Hansen,¹³⁾ läkare i Köpenhamn, och som delegat för Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi i Stockholm Gustaf Retzius, professor i anatomi vid Karolinska Institutet där.¹⁴⁾

Även denna kongress var indelad i två sektioner, av vilka den första gällde kriminalbiologi och omfattade följande ämnen:

- 1) Kriminalantropologins senaste forskningsresultat av Lombroso.¹⁵⁾
- 2) Har brottslingen särskilda anatomiska kännetecken? av Manouvrier (nu professor vid Antropologiska Institutet).
- 3) Fastställandet av regler för antropometrisk och kriminalpsykologisk forskning på sinnessjukhus och i fängelser av Sciamanna.
- 4) De individuella, fysiska och sociala faktorernas relativa betydelse för brottsligheten av Ferri.
- 5) Brottslingars barndom och den naturliga benägenheten för brott av Romeo Taveri, professor i pedagogik i Catania och dr. Magnan, överläkare vid sinnessjukhuset Sainte-Anne i Paris.
- 6) Sinnesorganen och deras funktioner hos brottslingar av Frigerio och dr. Salvatore Ottolenghi, assistent i rättsmedicin i Turin.
- 7) Kriminalantropologin som en del av den juridiska antropologin av Manouvrier.
- 8) Undervisningen i de mediko-legala vetenskaperna i de juridiska fakulteterna av Lacassagne.
- 9) Kriminalantropologins användning i polisens arbete av Anfosso, advokat i Bene-Vagienna, och G. Romiti, professor i anatomi i Pisa.
- 10) De dövstummas moraliska och straffrättsliga ansvarighet ur lagstiftningssynpunkt av dr. Giampetro, Neapel.
- 11) Psykisk degeneration och simulerad sinnessjukdom av dr. Paul Garnier, överläkare vid polisen i Paris.
- 12) Domarens tillämpning av kriminalantropologin av Pierre Sarraute, undersökningsdomare, Perigneux, Frankrike.
- 13) Kriminalantropologins rätta benämning av Topinard, professor vid Antropologiska Institutet i Paris.
- 14) Ryska brottslingar av J. Orchanski, professor i Charkov.
- 15) Historiska och aktuella kungamord av dr. Emmanuel Régis, Bouscat, Frankrike.
- 16) Strafflagens verkningar och användning ur kriminalantropologins synpunkt av Vittorio Olivieri, advokat i Verona.

¹³⁾ 1857—1946, studerade antropologi i Paris 1886—88 för nedannämnde Topinard, polisläkare i Köpenhamn 1895—1921, ordförande i Den antropologiske Komité.

¹⁴⁾ 1842—1919, professor i anatomi vid Karolinska Institutet 1889—90 m. m., se biografi i Sveriges Läkarehistoria, 4 följd, 4 delen s. 175—79 (1934).

¹⁵⁾ Då en person medverkat vid en föregående kongress upprepas ej förnamnet. Titeln återgives endast då den förändrats.

Sektion 2, som gällde kriminalsociologi, omfattade följande ämnen:

17) Klassifikation av brottslingar av Garofalo.

18) Villkorlig frigivning av dr. François Semal, överläkare för sinnessjukhuset i Mons, Belgien.

19) Brottsligheten i förhållande till etnografin av dr. Alvarez Talariz, Vallalolid, Spanien.

20) Den moraliska ansvarighetens gamla och nya grundvalar av Tarde.

21) Rättegångsförfarandet i brottmål ur sociologisk synpunkt av Guisepe Pugliese, advokat i Trani, Italien.

22) Kriminalantropologins tillämpning i lagstiftning och tvistemål av Fioretti.

23) Cellfängelsesystemet ur kriminalbiologisk och -sociologisk synpunkt av G. A. van Hamel, professor i straffrätt i Amsterdam.

24) Yrkenas inflytande på brottsligheten av dr. Henri Coutagne, Lyon.

25) Kriminalstatistiken i Förenta Staterna av dr. Thomas Wilson, Smithsonian Institute, Washington.

26) Politiska brott ur kriminalantropologisk synvinkel av Laschi.

27) Mordets smitta av dr. Paul Aubry, Saint-Brieuc, Frankrike.

28) Kvinnans roll för brottslighetens uppkomst av Guisepe d'Aguianna, professor i juridik i Palermo.

För närmare behandling har utvalts ämne nr 27.¹⁶⁾ Aubrys bidrag, som ej föredrogs vid kongressen utan endast ingår i de tryckta förhandlingarna, är troligen en förkortning av hans bok med samma namn.¹⁷⁾ Hans utgångspunkt är att kriminell smitta sprider sig på samma sätt som medicinsk smitta. Lämplig jordmån utgöres av direkt ärftlighet, ett obalanserat psyke och vissa ej ännu tillräckligt kända fysiska brister. Till denna lämpliga jordmån överföres smittan sedan på olika vägar, t. ex. uppfostran i hemmet, påverkan i fängelser och andra anstalter, läsning av böcker och tidskrifter som i detalj återgiva brott och rättegångar, samt slutligen bevisandet av offentliga rättegångar. När smittan nått ett redan förberett psyke, slår den rot och utvecklas, tills slutligen — dock endast i enstaka fall — planen att begå ett mord blir verklighet. När det gäller att begå mord finns det flera metoder som blivit populära och vunnit vid efterföljd, när någon väl börjat använda dem. Fyra sådana metoder återgivas jämte exempel på deras spridning, nämligen att kasta syra i ansiktet

¹⁶⁾ II s. 481 ff.

¹⁷⁾ Paul Aubry, *La contagion du meurtre* (Paris, Alcan, 1887).

(som dock i första rummet är avsett att vanställa, ej att döda),¹⁸⁾ att skära med rakkniv i ansiktet, att skjuta med revolver och att använda gift. Vidare anföres analogt två metoder som utbredd sig på liknande sätt, när det gäller att efter mordet göra sig av med offrets lik, nämligen att bränna upp det och att stycka det. I dessa former sprider sig sålunda mordets smitta i de enskilda fallen. Vid vissa tider blir den epidemisk och angriper miljontals människor i form av krig eller uppror. Efter en sådan epidemi är den individuella smittan starkare. Slutligen finns det vissa trakter, där mordet är så vanligt att smittan kan sägas vara endemisk, t. ex. Korsika och delar av Syditalien. Det enda sättet att söka minska den individuella smittans spridning är genom att pressen skulle upphöra med eller åtminstone minska sin kriminalreportage. Mot de stora epidemierna däremot finns det ingen profylax.

Betydelsen av Aubrys bidrag är närmast att han påvisat några av de sätt varpå brottsligheten sprider sig genom efterhärming eller inläring, en idé som fördjupades och utvecklades några år senare av den likaledes i kongressen deltagande Tarde.¹⁹⁾

Kongressen antog följande resolutioner:

1) Det är nödvändigt med en psykiatrisk undersökning av brottslingar för att finna om de besitta egenskaper, som äro av vikt för beslut om villkorlig frigivning eller nedsättning av straff. Därför bör en medicinsk undersökning av fångar ske.

2) Studiet av rättsmedicin bör vara obligatoriskt för juris studerande och följas av en tentamen.

3) Antropometrin bör komma till allmän användning både som en metod för socialt försvar och för att bevisa de tilltalades identitet.

4) Om möjligt bör vård och uppfostran av yngre barn²⁰⁾ anförtros åt pålitliga kvinnor.

Även i samband med denna kongress förekom en kriminalantropologisk utställning, denna gång som en del av den antropologiska avdelningen av världsutställningen i Paris.

II kongressens huvudsakliga karaktär var likadan som dess föregångare.

Det förtjänar också att tilläggas att kongressen i anledning av ett förslag från Garofalo tillsatte en kommitté på sju personer med uppgiften att göra jämförelser mellan 100 brottslingar, därav

¹⁸⁾ Aubry var tydligen särskilt intresserad av denna metod, som han återkom till i ett inlägg vid III kongressen, III s. 356 f.

¹⁹⁾ Ett av Tardes huvudverk, *La philosophie pénale*, där bl. a. denna tanke framlägges, utkom 1890 (Lyon, Storck).

²⁰⁾ Uppenbarligen avses i anstalter.

$\frac{1}{3}$ vardera av mördare, våldsbrottslingar och tjuvar, och 100 hederliga människor samt avgiva en rapport däröver till nästa kongress. Kommittén bestod av Lacassagne, Lombroso, Manouvrier, Mignan, Semal, Bertillon och Moritz Benedikt. De sex förstnämnda ha tidigare nämnts och den sistnämnde var professor i psykiatri i Wien. På grund av inre motsättningar inom kommittén blev det aldrig något resultat av dess arbete. Manouvrier framlade istället nedannämnda privata rapport under nr 9. I anledning av det uteblivna resultatet av kommitténs arbete underrättade 49 italienska vetenskapsmän med Lombroso, Garofalo och Ottolenghi i spetsen arrangörerna att de ej ämnade deltaga i den tredje kongressen.²¹⁾

III kongressen i Bryssel 8—13 augusti 1892.

Förhandlingarna publicerades som Actes du Troisième Congrès International d'Anthropologie Criminelle. Biologie et Sociologie (Bryssel, Hayez, 1893).

Ordförande var Semal och sekreterare Emile Houze, professor i antropologi i Bryssel. Antalet deltagare var 402 från 28 länder. Från Skandinavien deltog som officiell dansk delegat Søren Hansen, från Norge dr. Henrik Dedichen,²²⁾ och advokaten Anders Tarden,²³⁾ Christiania, samt från Sverige häradsbörjaren Wilhelm Uppström,²⁴⁾ Stockholm.

Kongressen var indelad i fyra sektioner, omfattande resp. kriminalantropologi, kriminalpsykologi och psykopatologi, kriminalsociologi och slutligen kriminalantropologins juridiska och administrativa tillämpning. Av förhandlingarna framgår det dock ej till vilka sektioner de olika ämnena hörde, varför de återgivas i kronologisk ordning. De voro följande:

- 1) Sjuklig besatthet av brott av Mignan.
- 2) Mordmani av dr. Paul Ladame, docent i Genève.
- 3) Brottets funktionella ursprung av dr. L. Dallemagne, chefspatolog i Bryssel.
- 4) Den kriminalantropologiska skolans grundläggande principer av Dimitri Drill, advokat i Moskva.
- 5) Existerar en anatomiskt bestämd brottslingstyp? av Houze och dr. Leo Warnots, lärare vid universitetet i Bryssel.
- 6) Den födde brottslingens fysiska, intellektuella och moraliska karaktärsdrag äro av patologiskt ursprung av dr. Jelgersma, psykiater, Meeremberg, Holland.

²¹⁾ III s. XVI f.

²²⁾ 1863—1935, psykiater.

²³⁾ Då han ej kunnat identifieras, torde antingen namnet eller yrket vara fel angivna.

²⁴⁾ 1844—1935, se nekrolog i SvJT 1936 s. 74.

7) Anstiftan till brott och straffrättslig ansvarighet av dr. Voisin, psykiater vid la Salpêtrière, Paris, Benedikt och dr. Edgar Bérillon, utgivare av La Revue d'Hypnotisme, Paris.

8) De sociala och antropologiska faktorernas relativa betydelse för straffbestämningen av E. Gauckler, professor i juridik i Caen, Frankrike.

9) Grundläggande frågor för det jämförande studiet av brottslingar och hederliga människor av Manouvrier.

10) Brott av en folkmassa av Tarde.

11) Nödvändigheten av att betrakta en psykiatrisk undersökning av vissa häktade och misstänkta som en tjänsteplikt av Garnier.

12) Tillämpliga åtgärder gentemot oförbätterliga brottslingar och valet av lämplig myndighet att handha dem av van Hamel, Fernand Thiry, professor i straffrätt i Liège, och Bernardin Alimena, professor i Neapel.

13) Fångvårdens sinnesjukhus och de straffrättsliga reformer som de påkalla av Paul Otlet, advokat i Bryssel, dr. De Boeck, Uccle, Belgien, och Arthur Godyn, domare i Gent.

14) En översikt av kriminalantropologins användning av Benedikt och F. von Liszt, professor i straffrätt i Halle.

15) Det antropometriska signalementet av Raymond de Ryckere, åklagare i Brügge.

16) Sexuell inversion av dr. Leon de Rode, Louvain.

För närmare behandling har utvalts ämne nr 5.²⁵⁾ Inlägget är en kritik av Lombrosos teorier. Houze och Warnots göra gällande att hans betydelse ligger ej i teorin om brottslingstypen utan i att han visat betydelsen hos brottslingens fysiska villkor och i hans krav på reformer av brottsbekämpandet. När andra antropologer söka finna en etnisk typ taga de slumpvis ut ett stort antal individer med samma etniska bakgrund. Lombroso däremot kombinerar disparata anatomiska, patologiska, fysiologiska och theratologiska drag för att skapa den födde brottslingen, som han dessutom endast finner i 40 % av fallen. Vidare har Lombroso ej fattat den betydande skillnaden mellan befolkningen i olika delar av Italien både i morfologiskt och fysiologiskt avseende. Författarnas slutsats innebär att för att finna en brottslingstyp är det nödvändigt att välja samma antal brottslingar och icke-brottslingar från samma plats och samma samhällsklass. Skillnaden mellan dessa båda grupper är f. ö. godtycklig genom risken för att även sistnämnda grupp innehåller okända brottslingar. Ett visst antal brottslingar äro degenererade, men ingen särskild kategori. De degenererade äro sin ras ärftligt försäm-

²⁵⁾ III s. 121 ff.

rade produkter. På grund av sin oförmåga att anpassa sig till sin omgivning och sitt av organiska brister betingade motstånd mot alla uppfostringsförsök äro de offer för framåtskridandet.²⁶⁾ Ur diskussionen, som på grund av den italienska skolans frånvaro blev något ensidig, förtjänar endast att citeras ett uttalande av Benedikt, som i huvudsak instämde med referenternas åsikt: Om Lombroso icke hade skapat något annat än uttrycket den brottsliga människan, som innehåller en stor idé och ett stort program, och icke hade upptäckt något annat än Enrico Ferri, skulle han likväl ha gjort tillräckligt för vetenskapen för att vara odödlig.²⁷⁾

Som ett bevis på att brottslingens skalle fortfarande var mycket viktig kan nämnas att en av illustrationerna i volymen jämte tillhörande beskrivning visar den av dr. Charles Gaudenzi i Turin konstruerade tachycraniographen (en apparat för snabbmätning av skallen).²⁸⁾

Kongressen antog följande resolutioner:

1) Kurser i kriminalantropologi böra införas vid universiteten och göras obligatoriska för medicine och juris studerande.

2) Alla länder böra införa det antropometriska signalementssystemet för att identifiera återfallsbrottslingar och snabbt och säkert konstatera personlig identitet.

3) Särskilda fångvårdens sinnessjukhus böra upprättas, klart skilda från de befintliga fångelserna och sinnessjukhusen och ledda lika mycket ur medicinska som ur straffrättsliga synpunkter.

4) Tvångsuppfostringsanstalter böra kallas asylor eller skolor liksom i Belgien.

5) Alla länder böra inrätta ett organ för att undersöka fångarnas psykiska hälsa liksom i Belgien.

6) Kriminalstatistiken bör sättas i relation till de konjunkturväxlingar som kunna påverka brottslighetens utveckling.

7) En mera fullständig psykologisk undersökning bör göras av brottslingens moraliska sinnelag, innefattande hans sociala omgivning, uppfostran och föregående liv.

8) Brottmålsakten bör kompletteras med ett protokoll med upplysningar om den tilltalades person ur fysiologisk, psykologisk och moralisk synpunkt för att låta domare och advokater överväga lämpligheten av en läkareundersökning.

Kongressens allmänna karaktär var något förändrad jämförd med de föregående såtillvida att anatomiska temata minskade

²⁶⁾ För en kraftig kritik av rapportens innehåll se Enrico Ferri, *Criminal Sociology* s. 97 f. (Boston, Little, Brown & Co., 1917).

²⁷⁾ III s. 276.

²⁸⁾ III s. 300.

i betydelse och även blevo föremål för kritik. Kriminalpsykiatrin, lagstiftningsfrågorna och principfrågorna fingo större vikt. Likaså ökade de kriminal-sociologiska frågorna i betydelse genom anatomins tillbakagång.

IV kongressen i Genève 24—29 augusti 1896.

Förhandlingarna publicerades som Congrès International d'Anthropologie Criminelle, Comptes Rendus des Travaux de la Quatrième Session (Genève, Georg & Co., 1897).

Ordförande var Ladame och sekreterare Maurice Bedot, direktör för naturhistoriska muséet i Genève. Antalet deltagare var 239 från 21 länder. Från Skandinavien deltog Sören Hansen som officiell dansk delegat, från Norge Anders Daae,²⁹⁾ direktör för Botsfengslet i Christiania, Dedichen, numera läkare vid sinnessjukhuset Rotvold, Trondhjem, och läkaren Paul Winge,³⁰⁾ Christiania, samt från Sverige f. d. justitierådet Knut Olivecrona.³¹⁾

Denna gång syntes konflikten från Paris ha bilagts, och Lombroso, Ferri och Garofalo deltog på nytt i spetsen för en manstark italiensk delegation. Ett annat bevis för att Lombroso var återinsatt på sin post som den kriminalantropologiska skolans ledare var att han — liksom vid följande kongresser — gav en översikt över kriminalantropologins och -sociologins framsteg under de senaste två åren.³²⁾

Kongressen, som ej var sektionsindeldad, omfattade följande ämnen:

1) Degeneration och brottslighet av Dallemagne, nu professor i rättsmedicin i Bryssel.

2) Temperament och brottslighet av Ferri.

3) Anarkismen ur kriminalantropologisk synvinkel av van Hamel.

4) Stölder från öppna skyltningar och i varuhus av Lacassagne.

5) Alkoholismens sociala konsekvenser för avkomman vad angår degeneration, sedlighet och brottslighet av Maurice Legrain, överläkare vid sinnessjukhuset Ville Evard, Neuilly-sur-Marne, Frankrike.

6) Förhållandet mellan juridik och antropologi av Ignatius Zakrewsky, f. d. justitieminister, Ladislas Schidlowsky, vice justitieminister, S. Latyschew, riksbibliotekarie och Edouard Petri, professor, samtliga från S:t Petersburg.

²⁹⁾ 1838—1910, läkare, direktör för fängelset i Trondhjem 1887—92 och för Botsfengslet från 1892.

³⁰⁾ 1857—1920, dr. med. 1896, polis- och fängelseläkare i Christiania från 1893.

³¹⁾ 1817—1905, professor i allmän lagfarenhet och romersk rätt 1852—68 i Uppsala, justitieråd 1868—89.

³²⁾ IV s. 187 ff.

7) Den straffrättsliga ansvarighetens grundvalar och mål av Drill, nu i Justitieministeriet i S:t Petersburg.

8) Uppmaningar till brott och anstiftan till mened av Bérillon.

9) Allmänna synpunkter på kriminalpsykiatri av dr. Paul Näcke, sinnessjukhuset i Hubertusburg, Tyskland.

10) Uppfostran av brottslingars barn av Abbé Maurice de Baets och dr. G. de Baets, Gent.

11) Behandlingen av den födde brottslingen och tillfällighetsbrottslingen (den kriminaloide) av Lombroso.

12) Lämpliga medel att vinna upplysning om den tilltalades fysiologiska, psykologiska och moraliska person för att låta domare och advokater använda möjligheten till en läkareundersökning av Isidore Maus, Justitieministeriet, Bryssel.

För närmare redogörelse har utvalts ämne nr 1.³³⁾

Efter en inledande definition av begreppen degeneration och brottslighet, som snarare skulle kunna förväntas av en tysk professor i straffrätt än av en belgisk professor i rättsmedicin, kommer Dallemagne fram till att det är omöjligt att jämföra de båda begreppen som sådana. Däremot existera två tendenser, en till brottslighet och en till degeneration. För att undersöka dem måste man utgå från två frågor, vilken betydelse har tendensen till degeneration för en given brottsling? och hur yttrar sig tendensen till brottslighet hos en degenererad individ? Svaret på dessa frågor får man genom att studera brottslingen själv. Hans olika stigmata visa graden av hans degeneration och analysen av hans brott gör det möjligt att skilja på de faktorer som gälla omgivningen och individen. Med utgångspunkt härifrån är det möjligt att uppställa en serie av kombinationer av de båda tendenserna, där den ena ytterligheten representeras av idioterna, där degenerationen är så stark att den utesluter möjligheten att begå brott. I den motsatta änden på skalan, där inga degenerativa drag kunna uppläckas, är den brottsliga gärningens abnorma art det enda som tyder på att en degenerativ tendens måste ha existerat.

I samband med diskussionen av ämnena 9 och 11 kom det till en livlig dispyt mellan Näcke och Lombroso, som ledde till en allvarlig motsättning mellan den kriminalantropologiska skolans anhängare i Tyskland och i Italien.

Kongressen antog följande resolutioner:

1) Då alkoholbruket är en av huvudorsakerna till både ärftlig och tillfällig brottslighet, sympatiserar kongressen med alla praktiska försök att bekämpa alkoholismen både i dess individuella och sociala

³³⁾ IV s. 94 ff.

orsaker. Dessa ansträngningar böra stärkas av både regeringar och enskilda.

2) Kriminalantropologin bör ges ökad betydelse genom att professurer upprättas vid universitetens medicinska, juridiska och naturvetenskapliga fakulteter.

3) Brottslingar som blivit sinnessjuka efter domen böra anses som sinnessjuka och behandlas på sinnessjukhus, icke i särskilda avdelningar av fängelserna.

4) I enlighet med Pestalozzis principer böra myndigheterna giva sina tvångsuppfostringsanstalter en familjebetonad, privat och jordbruksbetonad karaktär.

I ett inlägg vid kongressen gav Ferri en mycket kort karakteristik av de fyra första kongresserna: I Rom lades tyngdpunkten på den anatomiska antropologin i enlighet med utgångspunkten för våra forskningar. I Paris var tendensen mot forskning i biologi och psykologi mera uttalad. I Bryssel skedde en s. k. försoning i den italienska skolans frånvaro. I Genève studera vi kriminalantropologins sociologiska, juridiska och administrativa tillämpning.³⁴⁾

V kongressen i Amsterdam 9—14 september 1901.

Förhandlingarna publicerades som Congrès International d'Anthropologie Criminelle. Comptes Rendus des Travaux de la Cinquième Session (Amsterdam, de Bussy, 1901).

Ordförande var van Hamel och sekreterare J. K. A. Wertheim Salomonson, professor i neuropatologi i Amsterdam. Antalet deltagare var 379 från 21 länder. Skandinaviska deltagare voro från Danmark Sören Hansen, dr. Christian Geill³⁵⁾ och professor Carl Torp,³⁶⁾ samtliga från Köpenhamn, från Norge Dedichen, numera innehavare av ett privat sinnessjukhus i Trosterud och medlem av Den retsmedicinske Kommission, och Winge samt professor Francis Hagerup, Christiania,³⁷⁾ och slutligen från Sverige Olivecrona och Uppström.

³⁴⁾ IV s. 203.

³⁵⁾ 1860—1938, dr. med. 1887, fängelseläkare i Köpenhamn 1896—1901, överläkare vid sinnessjukhuset i Viborg 1901—27. Geill synes vara den av de skandinaviska deltagarna som visar det starkaste direkta inflytandet från Lombroso i sin bok *Kriminalantropologiske Studier over danske Forbrydere* (1906).

³⁶⁾ 1855—1929, professor i civilrätt, senare straffrätt i Köpenhamn 1886—1925. Se nekrologer av Eyvind Olrik i *NTfK* 1929 s. 237—41 och av J. Hartvig Jacobsen i *NKA* 1949—50 s. XIII f.

³⁷⁾ 1853—1921, professor i straff- och processrätt där 1887—1906, statsminister, norskt sändebud i Stockholm från 1916. Se Haakon Sund i *NKA* 1947—48 s. XI f.

Kongressen var ej uppdelad i sektioner men i stället voro olika temata fastställda. Ämnena voro följande:

1) Brottsbegreppet ur utvecklingslärans synpunkt av dr. M. C. Piepers, Haag, f. d. domare i överrätten för Nederländska Ostindien.³⁸⁾
Tema: Massans brottslighet.

2) Kollektiva brott av Scipio Sighele, professor i Bryssel.

3) Det brottsliga paret och huvudmedhjälparen vid våldsbrott av Mario Carrara, professor i rättsmedicin i Cagliari, Italien.
Tema: Degeneration och brottslighet.

4) En fundamental psykologisk formel och dess relation till kriminologin av Benedikt.

5) Degeneration och brottslighet hos pellagra-sjuka av Joseph Antonini, överläkare vid sinnessjukhuset i Padua, Italien.
Tema: Ungdomsbrottslighet.

6) Ungdomsbrottslighet av Garnier.

7) Uppfostringsanstalten la Salpetrière; statistik och verksamhet av Voisin.

Tema: Praktiska allmänna åtgärder för förebyggande och bekämpande av brott.

8) Brottets symbios (det sociala nyttiggörandet av brottet) av Ferri.

9) Nödvändigheten av att i straffrätten skilja på straff och skyddsåtgärder och att bereda domaren möjlighet att välja mellan dem av Gauckler.

10) Statens plikt beträffande brottslighetens uppkomst och bestraffning av dr. Louise Robinovitsch, USA.

11) Brottstypen hos Dostoewski av Wladimir Tschisch, professor i juridik i Dorpat.

12) Etnologi och kriminalantropologi av I. R. Steinmetz, docent i Leyden.

13) Senil brottslighet av P. Wellenbergh, psykiater i Haag.

Tema: Brottslighet och sinnessjukdom.

14) Hjälp åt kriminella sinnessjuka av L. S. Meijers, överläkare vid sinnessjukhuset i Deventer, Holland.

15) Rättegången mot och behandlingen av gränsfallen i civila och militära samfund av J. W. Deknatel, militär- och fängelseläkare i Breda, Holland.

Tema: Brottslighet och sexualitet.

³⁸⁾ Redogörelsen för ämnestitlarna och resolutionernas innehåll bygger betr. V och VI kongresserna på den detaljerade framställningen i C. Bernaldo de Quiros, *Modern Theories of Criminality* s. 79—100 (Boston, Little, Brown & Co., 1911).

16) De sexuellt perversas sociala förhållanden av dr. A. Aletrino, föreläsare i kriminalantropologi i Amsterdam.

Tema: Brottslingens anatomi och fysiologi.

17) Anatomiska karakteristika på brottslingars lik av Romiti.

18) Varför geniala brottslingar ej uppvisa brottslingstypen av Lombroso.

19) Brottslingars handstil av Dolphine Poppée, handskriftsexpert vid domstolen i Wien.

Tema: Brottets sociala orsaker.

20) Socialism och brottslighet av dr. Napoleone Colajanni, ledamot av parlamentet, Neapel, och Hector Denis, professor i Bryssel.

21) Brottslighetens ekonomiska orsaker av Tarde, nu professor vid Collège de France i Paris.

22) Brottslighetens sociala orsaker av Joseph van Kan, jur. kand., Amsterdam.

23) Något om kriminalantropologins användning, särskilt för att förebygga brott av dr. Francois Falco, Havanna, Kuba.

Lombroso gav dessutom en översikt av kriminalantropologins senaste forskningar sedan 1897.³⁹⁾

För närmare behandling har här utvalts ämnet nr 18.⁴⁰⁾

Lombroso utgår från påståendet att eftersom antalet geniala människor är litet, måste antalet geniala brottslingar vara mycket litet. Dessutom äro de födda i primitiva omgivningar där deras handlingssätt förefaller dem själva normalt och ej framstår som en sjuklig företeelse. Ett fåtal geniala brottslingar uppvisa visserligen den verkliga brottslingstypen, men ofta tillåter vederbörandes prestige, särskilt efter döden, ej sanna avbildningar, utan deras utseenden förvanskas. Deras handlingar framstå också ofta ej som brott men som stora och djärva företag som stå lika högt över vanliga brottslingars gärningar som skillnaden mellan dem är stor. Ursprungligen voro många geniala brottslingar enbart geniala människor. Sedan yppade sig möjligheten till ett tillfälligt brott, och detta blev en vana utan att de ha brottslingens sanna karakteristika. Det största antalet geniala människor kommer också från de högre samhällsklasserna, medan man oftast möter de somatiska drag som påminna om den födde brottslingen i de lägre klasserna. I en grupp fall kan uppträdandet av brottslighet hos en genial människa förklaras genom sjukdom. I en annan kategori, som förefaller normal, finner man inre abnorma drag först vid en obduktion.

Två mindre, ovan ej redovisade inlägg, böra vidare nämnas. Dels deltog för första gången en skandinav, ovannämnde De-

³⁹⁾ V s. 309 ff.

⁴⁰⁾ V s. 215 ff.

dichen, i förhandlingarna med ett inlägg betitlat „vilka åtgärder böra vidtagas mot brottslingar, som experten förklarar sinnessjuka, men vilkas brott ej anses tillräckligt allvarligt för att det skall vara nödvändigt att internera dem på sinnessjukhus?“⁴¹⁾ Efter en inledande kasuistik föreslog han införande av möjligheten att döma till sikring sådana straffoemottagliga personer som voro mindre farliga eller ofarliga,⁴²⁾ och att ett arbetsfängelse skulle byggas på Jäderen för degenererade, alkoholister och viljesvaga.⁴³⁾ Dedichen var även modern nog att vänta täta rymningar utan någon större skada.

Vidare bidrog ovannämnde Tschisch med „En jämförelse mellan esternas och letternas brottslighet“.⁴⁴⁾ Han fann en anmärkningsvärd skillnad mellan brottsligheten hos dessa båda små grannfolk, som sedan århundraden levt under exakt samma förhållanden. Esterna visade mycket större brottslighet och övervikten var särskilt uttalad beträffande brott mot liv. Tschisch ger en etnisk förklaring härtill, nämligen att esterna tillhöra den finsk-ugriska folkgruppen, medan letterna äro slaver. Liknande resultat erhöll dock icke Verkko, då han långt senare gjorde sina jämförande undersökningar av frekvensen av våldsbrott i olika länder.⁴⁵⁾

Kongressen antog följande resolutioner:

1) Särskilda laboratorier böra inrättas för den praktiska användningen av psyko-fysiologiska metoder vid undersökningen av abnorma individer, som anträffas i fängelser eller andra anstalter.

2) Ungdomsbrottslingar böra läkarundersökas, helst före rättegången, och de som visa tecken på degeneration böra anbringas i en medicinsk-pedagogisk institution för psykiskt och moralisk förbättring.

3) Kongressen förordar monopol på framställning och försäljning av sprit för att förebygga brottslighetens ökning.

Karakteristiskt för denna kongress var att intresset koncentrerades på brottslingstyperna, gränsområdet mellan straffrätt

⁴¹⁾ V s. 16—20.

⁴²⁾ Jämför beträffande sikring Johs. Andenæs, *Almindelig straffrett* s. 442—51 (Oslo, Akademisk Forlag, 1956).

⁴³⁾ Jämför beträffande tillkomsten av Opstad Tvangsarbeidshus Nils Christie, *Tvangsarbeid og alkoholbruk* (Oslo, Universitetsforlaget, 1960).

⁴⁴⁾ V s. 351.

⁴⁵⁾ Veli Verkko. *Verbrechen wider das Leben und Körperverletzungs-verbrechen. Über die Bestimmung ihrer Entwicklungsrichtung und Stufe. Eine statistisch-methodologische Untersuchung. I. Finnland und die benachbarten Länder*, s. 125 och 131—4 (Helsinki, 1937).

Tyvärr är brottsstatistiken hos Statens Utlänningskommission ej tillräckligt detaljerad för att motsvarande jämförelse skall kunna göras även beträffande de estniska och lettiska flyktingarna i Sverige under och efter andra världskriget och dessutom var den senare gruppen av ringa omfattning.

och psykiatri och frågor av praktiskt intresse. Ett tecken på den uppnådda större balansen var att Lombroso i sin ovannämnda översikt ej blott behandlade de anatomiskt-fysiologiska momenten utan även brottslingens moral och psykologi samt brottets etiologi och profylax. På rörelsens erkända ställning tydde också det samarbete mellan representanter för de olika grundvetenskaperna som denna kongress tydde på att man höll på att uppnå.

VI kongressen i Turin 28 april — 3 maj 1906.

Förhandlingarna publicerades som *Comptes Rendus du VI Congrès International d'Anthropologie Criminelle* (Turin, Bocca Frères, 1908).

Ordföranden var än en gång Lombroso och sekreterare var Carrara, numera professor i Turin. Deltagarantalet var 310 från 25 länder. De skandinaviska deltagarna voro denna gång från Danmark Geill, numera överläkare vid sinnessjukhuset i Viborg, och från Sverige Frey Svenson, professor i psykiatri i Uppsala.⁴⁶⁾

Kongressens öppningssession innebar samtidigt högtidlighållandet av Lombrosos vetenskapliga jubileum, varmed troligen avses 30-årsjubiléet av att han publicerat *L'uomo delinquente* 1876. Även i övrigt dominerade han kongressen. Samma år hade hans professur förändrats till att omfatta kriminalantropologi. Hans uppvaktning bestod bl. a. av hans båda medhjälpare, döttrarna Paola, gift med ovannämnda Carrara, och Gina, gift med Guglielmo Ferrero, som både var medarbetare till Lombroso och känd som historiker. Karakteristiskt för kongressens allmänna ton är ett citat ur ett kortare inlägg av en utav Lombrosos assistenter, dr. Eduardo Audenino, som behandlade problemet om varför vissa epileptiker och födda brottslingar avvika från brottslingstypen.⁴⁷⁾

„När Cesare Lombroso en dimmig vintermorgon i ett dystert bårhus i Pavia höll på att dissekera den vilde kalabriske stråtrövaren Villellas kropp och upptäckte fossa occipitalis media, varseblev han i ett ögonblick av genial inspiration hela den födde brottslingens fruktansvärda gestalt. Alltsedan dess har han likt en ny Michelangelo med vassa verktyg, sakta men med mästarhand, huggit ut ur en formlös massa denna staty, som han överlämnat till vetenskapens värld“.

Kongressen, som ej var sektionsindelad, omfattade följande ämnen:

1) Behandlingen av ungdomsbrottslingar enligt strafflagen och inom fångvården enligt kriminalantropologins principer av van Hamel.

⁴⁶⁾ 1866—1927, professor i psykiatri i Uppsala 1904—26. Se biografi i Sveriges Läkarehistoria, *ibid.* s. 509—11.

⁴⁷⁾ VI s. 195.

2) Förebyggande och behandling av brott av Ferri.

3) Kriminalantropologin och kriminaltekniken av Ottolenghi, nu professor i rättsmedicin i Rom och chef för Kriminaltekniska Anstalten där.

4) Antropometrin som utgångspunkt för klassifikation av individuella konstitutioner av Giacinto Viola, professor i Messina, Italien.

5) Upprättandet av anstalter för ständig förvaring av vissa straffri-förklarade brottslingar av Garofalo, nu åklagare i Venedig.

6) Vittnesbevisningens psykologiska värde av Emilio Brusa, professor i straffrätt i Turin.

7) Tillämpningen av nya metoder i kriminalantropologin av Robert Sommer, professor i psykiatri i Giessen, Tyskland.

8) En parallell mellan homosexualitet och medfödd brottslighet av Lombroso.⁴⁵⁾

Sistnämnda ämne har uttagits för närmare redogörelse. Lombroso utgår från att liksom hos alla barn en övergående brottslighet visar sig, så föreligga homosexuella drag i de flesta ungdomars vänskap med personer av samma kön. Tillfällighetsbrottslingarna motsvaras av de „nödfallshomosexuella“. De födda brottslingarna med sina ofta lätt urskiljbara abnorma drag motsvaras av de födda homosexuella, som ofta förete en del av det motsatta könets karaktärer. Båda huvudgrupperna ha samma egendomliga och omoraliska psykologi. Ytterligare paralleller äro att de härstamma från epileptiska, nervösa, excentriska, gamla eller alkoholmissbrukande föräldrar, att de äro mest aktiva i åldern mellan 15 och 25 år och att de äro neurologiskt sjukliga. Vidare gemensamma drag äro impulsivitet, brådmogenhet och benägenhet att simulera sinnessjukdom. Den periodiskt uppträdande driften att begå brott eller homosexuella handlingar kan jämföras med återkommande epileptiska anfall. Även om man jämför den födde brottslingen med den födde homosexuelle och anser båda grupperna oförbätterliga, är det likväl ej nödvändigt med lika stränga åtgärder mot den senare, vars farlighet i motsats mot den förres aldrig varar hela livet ut.

Kongressen antog följande resolutioner:

1) (i förkortat skick) För att förebygga och bekämpa ungdomsbrottsligheten är det nödvändigt att antaga straffrättsliga och fängvårdande förebyggande åtgärder grundade på uppfostringsprinciper. För behandlingen är det nödvändigt att giva domaren obegränsad möjlighet att alltefter det enskilda fallets beskaffenhet välja bland ett stort antal olika åtgärder, från en varning till placering i en uppfostringsanstalt till myndig ålder. Alla åtgärder mot ungdomsbrottslingar

⁴⁵⁾ VI s. 6 ff.

måste föregås av en medicinsk-psykologisk undersökning. Både i teorin och praktiken måste behandlingen av unga brottslingar tjäna som förebild för behandlingen av vuxna.

2) För att skydda samhället mot farliga abnorma individer är det nödvändigt att placera dem på ett särskilt sinnessjukhus, där inga andra åtgärder få användas mot dem än de som äro nödvändiga för övervakningen och disciplinen. Detta frihetsberövande skall vara tidsobestämt, men en möjlighet till frigivning skall finnas, när brottslingens lynne eller känslor förändrats i en sådan utsträckning att intet tvivel råder om hans sedliga förbättring.

3) Domare, advokater och andra jurister i rättvisans tjänst böra skaffa sig sådana kundskaper i psykiatri att de kunna avgöra i vilka fall sakkunniga läkare böra tillkallas för att felaktiga domar skola kunna undvikas.

4) Myndigheterna böra samla föremål som förverkats från brottslingar i ett museum till tjänst för juridiska och kriminaltekniska studier.

5) Myndigheterna böra införa ett obligatoriskt system för identifiering av återfallsbrottslingar, som bör vara detsamma i alla länder.

I kongressen ingick också besök i fängelset i Turin, där Lombroso demonstrerade olika typer av brottslingar,⁴⁹⁾ och samtidigt med den hade en kriminalantropologisk och kriminalteknisk utställning anordnats.⁵⁰⁾

Karakteristiskt för denna kongress var att många av den kriminalantropologiska skolans motståndare nu deltog i rörelsens arbete, sedan dess program ändrats till att avse det metodiska utforskandet av brottsligheten. Två nya drag voro att vikten av systematisk kriminalpsykologi betonades och att kriminaltekniken gjorde sitt inträde på arenan.

Som en lämplig epilog på denna kongress kan citeras början av Lombrosos öppningsföreläsning: „Som kriminalantropologins äldste soldat har jag fått äran att öppna denna sjätte kongress, som kommer att bli den sista för mig, men som för alla andra endast är ett steg på vägen mot större bedrifter“⁵¹⁾ och avslutningen av samma tal var: „Er energi mer än kompenserar mig för trettio års mödor i detta arbete. Dess idé, uppvuxen, stärkt och överlämnad till eftervärlden av er skall icke dö — quasi cursores vitae lampada tradunt“⁵²⁾

49) VI s. XXXIX.

50) VI s. 669.

51) VI s. XXXI

52) S. XXXVI. Citatet är hämtat från Lucretius.

VII kongressen i Köln 9—13 oktober 1911.

Förhandlingarna publicerade som Bericht über den VII. Internationalen Kongress für Kriminalanthropologie (Heidelberg, 1912).

Ordförande var professorn i psykiatri Gustav Aschaffenburg⁵³⁾ och sekreterare militärläkaren dr. Partenheimer, båda i Köln. Antalet deltagare var 280 från 23 länder. Från Skandinavien deltog denna gång som officiell dansk representant Geill, från Norge docenten Hans Evensen,⁵⁴⁾ överläkare vid kriminalasylumen i Trondheim, samt från Sverige Ernst Göransson, överläkare vid sjuksjukhuset i Säter,⁵⁵⁾ docenten Olof Kinberg,⁵⁶⁾ överläkare vid Långbro sjukhus, Stockholm, Frey Svenson och Johan Thyrén, professor i straffrätt i Lund,⁵⁷⁾ den sistnämnde som officiell representant.

Kongressen, som ej var sektionsindelad, omfattade följande ämnen:

- 1) En översikt över de sex föregående kriminalantropologiska kongresserna av Sommer.⁵⁸⁾
- 2) Cesare Lombrosos eftermäle av dr. Hans Kurella, psykiater i Bonn.
- 3) Förslagen till strafflagar i Tyskland, Österrike och Schweiz ur kriminalantropologisk och -sociologisk synpunkt av Ferri, numera professor i straffrätt och straffprocessrätt i Rom.
- 4) De lägre stående människorasernas morfologi och psykologi och deras betydelse för kriminologins problem av Herman Klaatsch, professor i anatomi och antropologi i Breslau.
- 5) Arvets och miljöns inflytande på brottsligheten av Garofalo.
- 6) Om sammanhanget mellan ras och brottslighet av Ernst Rosenfeld, professor i straffrätt i Münster.

⁵³⁾ Se Hans von Hentig, Gustav Aschaffenburg i Mannheim, s. 327—34.

⁵⁴⁾ 1868—1954, dr. med. 1904, överläkare vid nämnda sjukhus 1901—15 och vid Gaustad sjukhus 1915—38. Se nekrolog av Örnulv Ödegård i NKÅ 1954 s. XV f.

⁵⁵⁾ 1865—1955, överläkare vid Göteborgs hospital 1916—30, överinspektör för sjuksjukvården i riket 1924—32.

⁵⁶⁾ 1873—1960, sjuksjukläkare vid Centralfängelset på Långholmen 1920—39. Se nekrologer av Ivar Strahl i SvJT 1960 s. 380—84 och i Bulletin de la Société Internationale de Criminologie 1961, nr 1, av Carl-Gustaf Berglin (s. 17—23), Gunnar Inghé (s. 24—31) och Jean Pinatel (s. 32—40).

⁵⁷⁾ 1861—1933, professor i romersk rätt och rättshistoria där 1894—96 samt i straffrätt och juridisk encyklopedi 1896—1926. Se Ragnar Bergendal, Johan Thyrén och den svenska strafflagsreformen i NKÅ 1938 s. 270—84 och i SvJT 1931 s. 201—8.

⁵⁸⁾ VII s. 33—38, varur en del av de tidigare intagna karakteristika för kongresserna hämtats.

7) Brottsligheten bland tjänstefolk av de Ryckere, numera domare i Bryssel.

8) Skydd för barndomen av Maus, numera generaldirektör i Justitieministeriet i Bryssel, och August Cramer, professor i psykiatri i Göttingen.

9) Den nya skolans tillämpning i USA av Gina Lombroso-Ferrero.

10) Betydelsen av fysiska anomalier hos brottslingar i rättsmedicinsk teori och praktik av Carrara.

11) Asymmetrier i brottslingshjärnan av dr. Leone Lattes, rättsmedicinska institutionen i Turin.

12) Internering av farliga sinnessjuka brottslingar av dr. Filippo Saporito, överläkare vid fångvårdens sinnessjukhus i Aversa, Italien, och dr. Keraval, överläkare vid sinnessjukhuset Sainte-Anne i Paris.

13) Om säkerhetsåtgärder mot allmänfarliga periodiskt sinnessjuka personer av Evensen.

14) Om obligatorisk rättspsykiatrisk undersökning av vissa kategorier tilltalade av Kinberg.

15) Den obestämda domen av Wenzel Gleispach, professor i straffrätt i Prag, och Thyren.

16) Kriminalpsykologins nuvarande läge av Sommer och Wolfgang Mittermaier, professor i straffrätt i Giessen, Tyskland.

17) Om utformningen av universitetsundervisningen i kriminalpsykologi och kriminalteknik av dr. Hübner, docent i psykiatri i Bonn.

18) Kriminalpsykologi och rättspsykologi av Ferri.

19) Militära brottslingars egenskaper särskilt beträffande tillfällighetsbrottslingarna av dr. Gaetano Funaioli, militärläkare i Arcona, Italien.

20) Omyndigförklaring av kroniska brottslingar i socialhygieniskt syfte av professor Dannemann, Giessen.

21) Erfarenheter av sterilisering av brottslingar i Schweiz och USA i socialhygieniskt syfte av Hans W. Maier, överläkare vid psykiatriska universitetskliniken i Zürich.

22) Det (belgiska) kriminalantropologiska laboratoriet av Louis Vervaeck, fängelseläkare i Bryssel.

23) Kriminalteknik av de Ryckere.

24) Om internering av konstitutionellt abnorma personer i säkerhetsanstalter och statsfängelser av Paul Sérieux och Lucien Libert, läkare vid sinnessjukhuset i Neuilly-sur-Marne, Frankrike.

25) Sinnessjuka brottslingar och brottsliga sinnessjuka av Aschaffenburg.

26) Sammanhanget mellan impotens och neurasteni samt brottslighet av dr. jur. Amilcare Taralli, Aquila, Italien.

27) Behandlingen av de s. k. förminskat tillräkneliga av D. O. Engelen, domare i Zutphen, Holland, och Wilhelm Kahl, professor i straffrätt i Berlin.

28) Behandlingen av sinnessjuka brottslingar av Mario Falciola, läkare vid sinnessjukhuset i Como, Italien.

29) De fyra grundläggande mänskliga typerna av A. Marie, överläkare vid sinnessjukhuset i Villejuif, Frankrike, och Leon Mac-Auliffe, universitetslärare i Paris.⁵⁹⁾

30) Det tidsobestämda straffet av J. P. Brück-Faber, fängelsedirektör i Luxemburg.

31) De epileptoida av Santi de Sanctis, professor i psykologi i Rom.

32) Synpunkter på kriminalantropologin i internationell lagstiftning och rättskipning av Valentin Vivo, professor i rättsmedicin i Barcelona.

33) Personlighet och sekundärkaraktär, särskilt inför rätta av Erwin Stransky, docent i psykiatri i Wien.

34) Kriminalteknik och kriminalantropologi av Ottolenghi.

35) Fingeravtryckslära av Frederic Aguilera, professor i anatomi i Madrid.

36) Brottslingens mentalitet av Francesco del Greco, överläkare vid sinnessjukhuset i Como.

37) Om behandlingen av sinnessjuka och abnorma brottslingar av Falciola.

I motsats till vid föregående kongresser gjorde de skandinaviska deltagarna märkbara insatser i arbetet. Sålunda redogjorde Evensen i sitt föredrag under 13) ovan för den praktiska tillämpningen av de norska bestämmelserna om sikring och deras särskilda betydelse beträffande sinnessjuka med periodvis inträdande förbättringar.⁶⁰⁾ I sit föredrag under 14) ovan framförde Kinberg i huvudsak samma synpunkter som i sin doktorsavhandling Om det rättsliga förfaringsättet i Sverige rörande för brott tilltalade personer av tvivelaktig sinnesbeskaffenhet samt om behandlingen av kriminella sinnessjuka (1908).⁶¹⁾ Thyrén behandlade som andre inledare frågan om den tidsobestämda domen och ställde sig av hänsyn till rättssäkerheten tvivlande till dess användning i så stor utsträckning som föreslagits av den förste inledaren Gleispach. På denna punkt blev det en livlig diskussion, där Thyrén bl. a. fick uppbara kritik av Aschaffens-

⁵⁹⁾ Här framställs en typlära, som synes vara en föregångare till den av Ernst Kretschmer i Körperbau und Charakter (1921) framställda.

⁶⁰⁾ VII s. 205—15.

⁶¹⁾ VII s. 216—26.

burg och Ferri.⁶²⁾ Han framförde ungefär samma åsikter som i sitt året förut påbörjade verk Principerna för en strafflagsreform.⁶³⁾ Kinberg deltog även i diskussionen av ämne nr 21, där han i ett inlägg ställde sig starkt tvivlande till de långtgående förslag som framställdes av den „steriliseringsfrälste“ inledaren Maier.⁶⁴⁾

För närmare behandling har här utvalts ämne nr 7, som för ovanlighetens skull faller inom den sociologiska delen av kriminologin.⁶⁵⁾ Han redogör för den brottslighet som är karakteristisk för i hushåll anställda kvinnor, och exemplifierar med typiska fall från Belgien och dess grannländer. Det karakteristiska brottet för tjänarna är stöld från arbetsgivaren, ofta utan direkt vinningssyfte i form av olovligt brukande eller för att tillgodose fästmän. Ofta begås även små förskingrings- och bedrägeribrott vid inköp. Det vanligaste motivet är vinningslystnaden. Tjänarna äro vidare ofta behäftade med psykiska sjukdomar, som förklara de stundom förekommande våldsbrotten. Alkoholismen är vidare av en viss betydelse. Man finner många likheter mellan vagabonder och denna grupp av tjänare med sina ständiga tjänstebyten.

Andra typiska brottsformer äro eldsåsättande, våldsbrott mot arbetsgivare i form av förgiftning eller mot deras anförtrödda småbarn, som stundom också bli offer för sedlighetsbrott. En för kvinnliga tjänare i hushåll karakteristisk brottsform är även barnamord efter sedeslöst leverne. Detta har i många fall börjat i den lantliga hembygden före inflyttningen till städerna, men är ofta också en följd av förförelse från husbönder, deras söner eller manliga tjänare. I många fall, där den kvinnliga tjänaren blir förförd av en manlig medlem av familjen, är förförelsen ömsesidig. Vad angår sedeslösheten är den kvinnliga tjänaregruppen en viktig rekryteringskälla till prostitutionen.

Föredraget avslutas med en serie reformförslag, som kunna förbigås i detta sammanhang.

Kongressen antog följande resolutioner:

1) Efter att ha diskuterat utkastet till strafflagar för Schweiz, Tyskland och österrike konstaterar kongressen med tillfredsställelse, att dessa lagverk i anmärkningsvärd grad söka förverkliga en systematisk tillämpning av kriminalantropologins och -sociologins slutsatser på det sociala försvaret mot brottsligheten.

⁶²⁾ VII s. 243—64.

⁶³⁾ Del I, s. 130—34 och 158—66.

⁶⁴⁾ VII s. 377. Om Kinbergs internationella genombrott genom deltagandet i denna kongress se Pinatel i Bulletin s. 32 f.

⁶⁵⁾ VII s. 93—121. De Ryckere har även behandlat ämnet i bokform, *La servante criminelle*, Paris, 1908.

2) Många återfallsbrottslingar och yrkesmässiga svårt samhällsfarliga brottslingar måste berövas friheten så länge deras samhällsfarlighet består. Frigivningen bör i regel vara villkorlig.

För brottslingar, vilkas brott beror på bristande förmåga till social anpassning, skall det tidsbestämda straffet ersättas med obestämt straff, som skal tillämpas med tillämpning av progressivsystemet.

Till skydd för brottslingen tjäna dels straffmaxima, som ej behöva bero av gärningens farlighet, och dels sammansättningen av de organ som besluta om frigivning och i vilka oavhängiga domare måste bilda majoritet.

3) Kongressen förklarar i anledning av föredragen och diskussionen om kriminalpsykologi enhälligt följande:

A) Den metodiska kriminalpsykologin är en nödvändig beståndsdel av kriminologin.

B) Det är nödvändigt att vidareutveckla undervisningen i kriminalpsykologi och vidtagna åtgärder för kriminalpsykologiska undersökningar. Dessa skola anslutas ej blott till de psykiatriska klinikerna, utan även de juridiska seminarierna, häktena, fängelserna och polismyndigheterna.

C) Kostnaderna härför kunna beräknas vara ringa i förhållande till deras nytta för kriminologin, särskilt i jämförelse med kostnaderna för kampen mot brottsligheten.

4) I de viktiga straffrättsliga centra liksom på sinnessjukhusen och anstalterna för abnorma böra inrättas laboratorier för antropologiska undersökningar med uppgift att förutom praktiska studier insamla metodiska vetenskapliga fakta om brottslingarnas, de sinnessjukas och de abnormas biologiska och sociologiska betingelser i allmänhet.

Även vid denna kongress förekom en kriminalantropologisk utställning.

Karakteristiskt för kongressen liksom för den närmast föregående var den ökade betydelse som kriminalpsykologin och kriminaltekniken erhöi.

Enligt kongressens beslut skulle den VIII kongressen hållas i antingen Budapest eller Stockholm och vid förberedelserna föll valet på Budapest, där nästa kongress alltså skulle samlats den 14—20 september 1914. Detta förhindrades emellertid av första världskriget, och efter krigets slut fortsatte den kriminalantropologiska skolan ej sina internationella kongresser, kanske delvis beroende på att rörelsens fader Lombroso var död. Det internationella samarbetet upprätthölls i stället av fångvårdskongresserna med anor från 1846, som utvecklades till att även omfatta straffrätt, fr. o. m. 1872,⁶⁶⁾ tills den första internationella kriminologiska kongressen omsider kom till stånd i Rom 1938.

⁶⁶⁾ Jämför Negley K. Teeters, *Deliberations of the International Penal and Penitentiary Congresses; questions and answers, 1872—1935* (Philadelphia, Temple University, 1949).

Vid närmare betraktande av förteckningen över ämnena vid kongresserna och i synnerhet de sju närmare refererade bidragen framstår det som självklart, att det visserligen skulle vara lätt att kritisera mycket av vad som sades vid kongresserna med utgångspunkt från våra dagars mera förfinade metodologi och långt tillförlitligare statistik. Det skulle dock vara ganska överflödigt med en sådan kritik, eftersom den kriminalantropologiska skolan måste bedömas i sitt historiska sammanhang.⁶⁷⁾ Vad som är av betydelse hos skolan och dess kongresser, när man ser tillbaka på dem, är sålunda icke så mycket de åsikter som dessa dagars kriminalantropologer hyste, men de fakta som de samlade och deras brinnande intresse för faktisk forskning. De undersökte brottslingen, som om han var ett farligt djur innanför ett stängsel, men de gjorde dessa undersökningar in i minsta detalj, och det är denna noggranna forskning som ännu kan ha något att lära oss.

Tabell 1.

Yrkesfördelningen för kongressdeltagarna i procent.

Kongress nr.	I	II	III	IV	V	VI	VII
Plats	Rom	Paris	Bryssel	Geneve	Amsterdam	Turin	Köln
År	1885	1889	1892	1896	1901 ⁶⁸⁾	1906	1911
Yrkesgrupp							
Psykiater, inkl. universitetslärare ⁶⁸⁾	19	16	9	13	14	16	
Andra läkare, inkl. universitetslärare	23	30	25	26	27	25	
Psykiater + övriga läkare	41	45	34	39	41	41	
Jurister	40	24	33	25	24	20	
Andra akademiker	11	7	13	12	15	9	
Fångvårdstjänstemän	2	1	2	5	1	2	
Officiella representanter	2	4	7	10	6	5	
Övriga	4	18	11	9	12	23	
Summa %	100	101	100	100	99	100	
Antal deltagare	133	186	402	239	379	310	

⁶⁷⁾ Jämför Ivar Agge, Från straffrätt till kriminalvetenskap i Minnesskrift utgiven av Juridiska Fakulteten i Stockholm (1957) s. 28.

⁶⁸⁾ Troligen är andelen psykiater jämfört med övriga läkare något för låg, då en del av dem troligen endast använt yrkesbeteckningen doktor.

⁶⁹⁾ Proportionerna vid denna kongress äro något osäkra, då vissa titlar i förhandlingarna varit svåra att klassificera.

Tabell 2.

Fördelningen av kongressernas förhandlingar mellan olika ämnesgrupper i procent.

Kongress	I	II	III	IV	V	VI	VII
Ämnesgrupp⁷⁰⁾							
Kriminalanatomi och	31 ⁷¹⁾	18	26	24	14	17	10
-fysiologi	43	23	23	25	9	16	19
Kriminalpsykologi och	6	14	15	22	27	19	19
-psykopatologi	12	20	17	15	27	15	14
Kriminalantropologins	45	41	32	30	22	26	66
praktiska tillämpning	28	32	41	31	27	17	56
Kriminalsociologi	13	24	9	13	7	14	3
	14	19	13	19	7	19	7
Jämförande etnografi					2		
					3		
Övriga frågor	5	3	8	11	28	24	3
	3	5	7	10	27	33	4
Summa %	100	100	100	100	100	100	101
	100	99	101	100	100	100	100
Antal sidor i förhandlingarna	392	387	456	355	463	681	456

⁷⁰⁾ Underlaget för ämnesindelningen är Bernaldo de Quiros, s. 88—90.

⁷¹⁾ Den övre siffran i varje ruta betecknar andelen i samtliga referat, rapporter och diskussionsbidrag av andra personer än referenter och rapportörer. Den nedre siffran betecknar andelen av antalet sidor i förhandlingarna som upptagas av ovannämnda referat, rapporter och diskussionsbidrag.

Klas Lithner.